

Hasta Güçlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hasta Güçlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22622>

Özet

Hasta Güçlendirme Ölçeği, bireylerin kendi sağlık süreçleri üzerinde yetkinlik, kontrol ve katılım düzeylerini değerlendirmek amacıyla Türkçeye **uyarlama** çalışması yapılmış bir ölçektir. Bu ölçek, hastaların sağlık sorunlarına rağmen yaşam kalitelerini sürdürme, kişisel kontrol sağlama, karar alma süreçlerine katılma, bilgiye erişme ve sosyal etkileşim kurma yeteneklerini beş temel faktör altında ölçmektedir. Ölçeğin 2018 yılında Kaya ve Işık tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültüründe geçerli ve güvenilir psikometrik özelliklere sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Hasta Güçlendirme, Hasta Katılım, Sağlık Yönetimi, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Güvenilirlik, Geçerlilik.

Yazarlar

Nazlı Kaya, O. Işık.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, hastaların kendi sağlık durumlarına ilişkin algılanan güçlendirme düzeylerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçüm, sağlık hizmeti kullanıcılarının tedavi süreçlerine aktif katılımı, kişisel sorumluluk alması ve sağlık profesyonelleriyle işbirliği yapma yeteneklerini değerlendirmeye olanak tanır.

Bu araç, özellikle kronik hastalıklarla mücadele eden bireylerde öz-yönetim becerilerini ve yetkinlik inançlarını belirlemek için kritik bir öneme sahiptir. Elde edilen veriler, sağlık hizmeti kalitesini ve hasta merkezli bakım yaklaşımlarını geliştirmeye yönelik müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmede kullanılabilir.

Yapı

Hasta Güçlendirme Ölçeği, bireyin sağlık durumuyla ilgili yaşamını aktif olarak yönetme kapasitesini temsil eden çok boyutlu bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, bilişsel yeterliliğin yanı sıra duygusal ve sosyal yeterliliği de içerir. Ölçek, toplamda 37 madde ile temsil edilen altı beş temel boyutta hastanın güçlenmesini kavramsallaştırmaktadır:

Kimlik/Özdeşlik: Hastalık durumuna rağmen bireyin hayatının anlamını ve amacını koruma yeteneği.

Kişisel Kontrol: Sağlık problemlerini yönetme ve kontrol altında tutma becerisine olan inanç.

Karar Alma: Tedavi ve sağlık durumuna dair kararlara aktif katılm isteği.

Bilme ve Anlama: Sağlık durumu hakkında gerekli bilgiye erişme ve bu bilgileri anlama yeterliliği.

Bağkalar? ile Etkile?im: Benzer durumdaki di?er bireylerle sosyal destek ve bilgi payla??m? kurma yetene?i.

Geçerlik

Ölçe?in yapısal uygunlu?unu de?erlendirmek amacıyla **geçerlilik** çal??malar? yürütülmü?tür. Ölçe?in Türkçeye uyarlanması sürecinde, orijinal yap?sın?n korunup korunmadı??n? test etmek için yapı geçerlili?i incelenmiştir.

Yap? geçerlili?i, istatistiksel olarak güçlü bir yöntem olan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullanılarak kanıtlanmıştır. DFA sonuçları, ölçe?in teorik olarak öngörülen be? faktörlü yap?sın?n Türk örnekleminde de uygun oldu?unu ve her bir maddenin ilgili faktörü yeterince temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenilirlik

Ölçe?in iç tutarlılı??, **güvenilirlik** aç?sından de?erlendirilmi? ve yüksek düzeyde bulunmuştur. Genel **Hasta Güçlendirme Ölçeği** için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s? 0,920'dir. Bu yüksek de?er, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü i?aret etmektedir.

Faktör bazında iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ise şöyledir:

Kimlik/Özdeşlik faktörü: 0,837

Kişisel Kontrol faktörü: 0,746

Karar Alma faktörü: 0,764

Bilme ve Anlama faktörü: 0,771

Bağkalar? ile Etkile?im faktörü: 0,600

Bağkalar? ile Etkile?im faktörünün katsay?s? (0,600) di?er faktörlere göre düşük olmasına rağmen, genel ölçek güvenilirliğinin oldukça yüksek olması, ölçe?in kullanılm?n?n psikometrik açıdan uygun oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, toplam 37 maddeden ve teorik olarak belirlenmi? be? farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan uyarlama çal??masında, ölçe?in faktör yap?sın? do?rulamak amacıyla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, orijinal ölçek yap?sın?n Türk popülasyonunda da geçerli oldu?unu teyit etmiştir.

Ölçe?i oluşturan be? faktör ve madde sayıları şunlardır:

Kimlik/Özellik (9 madde)
Kişisel Kontrol (7 madde)
Karar Alma (8 madde)
Bilme ve Anlama (8 madde)
Başkalar ile Etkileşim (5 madde)

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçeği

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (37 madde, 5 faktörlü yapı)

Language Available: Türkçe

Population Group: Hastalar (Özellikle kronik sağlık sorunları olan bireyler)

Age Group: Yetişkinler

Population Details: Ölçek, Türk popülasyonu üzerinde test edilerek uyarlanmıştır.

Test Methodology: 5'li Likert Ölçeği kullanılmıştır. Derecelendirme, "1= kesinlikle katılmıyorum" ile "5= kesinlikle katılıyorum" arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Hasta Güçlendirme, Öz Kontrol, Sağlık Psikolojisi, Sağlık Okuryazarlığı, Karar Verme, Psikometrik Araç.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: nazli.kaya@okan.edu.tr

Correspondence Address: Nazlı Kaya

Ölçeğin orijinal **uyarlama** çalışması 2018 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari kullanımı için izinler ve ücret bilgisi hakkında sorumlu yazar Nazlı Kaya ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [hasta-guclendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kaya, N. ve Işık, O. (2018). Hasta Güçlendirme Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliği. *Yönetim Bilimi Dergisi (JOBS)*, 6(1), 21-42. doi: 10.22139/jobs.403021

Hasta Güçlendirme Ölçeği Maddeleri

Ölçek 37 madde ve beş faktörden oluşmaktadır. Aşağıda her bir faktörden temsili bir madde örneği sunulmuştur:

Kimlik/Özdeşlik (9m): Sağlıklı problemlerime rağmen hayatımın bir anlamı ve amacı olduğunu hissediyorum.

Kişisel Kontrol (7m): Sağlıklı problemlerimi nasıl kontrol altında tutacağımı biliyorum.

Karar Alma (8m): Sağlıklı durumum hakkında doktorum tarafından verilen bir kararı reddedebilmeyi isterdim

Bilme ve anlama (8m): Gerektiğinde daha fazla sağlıklı durumu bilgisine ulaşabilirdim.

Başkalar ile Etkileşim (5m): Benzer sağlıklı durumlarla mücadele eden insanlar benden tavsiye isterler.